

สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ทางเนื้อหา)
จำนวน ๓๓ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๔ ฉบับ
โดยแบ่งเป็น ๔ ตาราง ดังนี้

	หน้า
ตารางที่ ๑ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๔ คำวินิจฉัย	๒
ตารางที่ ๒ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๑ คำวินิจฉัย	๓
ตารางที่ ๓ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑ คำวินิจฉัย	๗
ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๑๗ คำวินิจฉัย	๘

สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
ร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ทางเนื้อหา)
จำนวน ๕ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ
โดยแบ่งเป็น ๒ ตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๕ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๒ คำวินิจฉัย	๒๑
ตารางที่ ๖ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญจำนวน ๓ คำวินิจฉัย	๒๔

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒

ตารางที่ ๑ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๔ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
๑) พระราชบัญญัติชื้อบุคคล พ.ศ. ๒๕๐๕	มาตรา ๑๒ “หญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี”	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๒๑/๒๕๕๖ (มติ ๑๓ ต่อ ๒)
๒) พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘	มาตรา ๑๙ วรรคสาม “...คดีที่ศาลจังหวัดทหารไม่มีอำนาจพิพากษา ให้ศาลจังหวัดทหารทำความเห็นส่งสำนวนไปให้ศาลมณฑลทหารหรือศาลทหารกรุงเทพพิพากษาแล้วแต่กรณี...”	มาตรา ๒๓๖ (หลักการนั่งพิจารณาคดีของศาล)	๒๔/๒๕๕๖ (มติ ๙ ต่อ ๕)
๓) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒	มาตรา ๒๐ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย”	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๔๕/๒๕๕๖ (มติ ๑๒ ต่อ ๓)
๔) พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓	มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ เฉพาะความหมายของ “เชื้อสุรา” ในส่วนที่หมายความถึง “แป้งข้าวหมัก”	มาตรา ๕๐ (เสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม)	๒๕/๒๕๕๗ (มติ ๘ ต่อ ๖)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอติเทพ อูยะพัฒน์

ตารางที่ ๒ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๑๑ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๕) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๕ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๑๕ ข้อ ๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๒ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๕	ข้อ ๓ “ข้อ ๓ ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่ม ขายอาหารหรือเครื่องดื่ม ตั้งแต่เวลา ๐๑.๐๐ นาฬิกา ถึง ๐๕.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจ สำหรับนครหลวงกรุงเทพธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น ห้ามมิให้ผู้ใดรับประทานอาหารหรือเครื่องดื่มในสถานที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่มในกำหนดเวลาห้ามขาย เว้นแต่สถานที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่มนั้นได้รับใบอนุญาตให้ขายได้ตามวรรคหนึ่ง ความในวรรคสองไม่ให้ใช้บังคับแก่เจ้าของ ผู้ครอบครองบริวาร หรือผู้ทำงานในสถานที่นั้น หลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต การแสดงใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การขายอาหารหรือเครื่องดื่มของผู้รับใบอนุญาต ค่าธรรมเนียมการออกและการต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่การขาย การรับประทาน หรือการดื่มในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ”	มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ) และมาตรา ๔๓ (เสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม)	๑๒/๒๕๕๒ (มติ ๘ ต่อ ๑ ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง) (มติเสียงข้างมาก ๗ เสียง ขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๔๓)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๖) พระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง พ.ศ. ๒๕๔๕	มาตรา ๕๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ โทษทางอาญาร่วมกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลโดยไม่ปรากฏ ว่ามีการกระทำความผิดประการใดอันเกี่ยวกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น	มาตรา ๓๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด)	๑๒/๒๕๕๕ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๗) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (๑) เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “...มีกายและจิตใจไม่เหมาะสมที่จะเป็นข้าราชการตุลาการ...”	มาตรา ๓๐ วรรคสาม (หลักความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)	๑๕/๒๕๕๕ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๘) ประมวลรัษฎากร	มาตรา ๕๗ ตี และมาตรา ๕๗ เบญจ (การยื่นภาษีของสามีและภรรยา)	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๑๗/๒๕๕๕ (มติ ๗ ต่อ ๒)
๙) พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕	มาตรา ๔๑ “บรรดาพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่รับฟังได้ตามกฎหมาย”	มาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม) มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ) และมาตรา ๔๐ (๒) (๓) (๔) และ (๗) (สิทธิในกระบวนการยุติธรรม)	๔/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๑๐) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗	มาตรา ๗๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการหรือผู้จัดการทุกคนของนิติบุคคลนั้นเป็นผู้ร่วมกระทำผิดกับนิติบุคคลนั้น โดยไม่ปรากฏว่ามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างใดอย่างหนึ่งกับการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง	มาตรา ๓๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด)	๕/๒๕๕๖ (มติ ๖ ต่อ ๓)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

๕

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๑) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔	มาตรา ๗๘ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่ง รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติ บุคคลนั้น ต้องรับโทษทางอาญา ร่วมกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลโดยไม่ปรากฏว่ามีการ กระทำหรือเจตนาประการใดอัน เกี่ยวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๑๐/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๓)
๑๒) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙	มาตรา ๒๘/๔ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ โทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้น ๆ ด้วย โดยไม่ปรากฏว่ามีการ กระทำหรือเจตนาประการใดอัน เกี่ยวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น เป็นบทบัญญัติที่ ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด) ประกอบมาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม)	๑๑/๒๕๕๖ (มติ ๔ ต่อ ๓)
๑๓) พระราชบัญญัติการประปา ส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒	มาตรา ๓๐ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติ ให้ตีความได้ว่าการประปาส่วน ภูมิภาคไม่ต้องจ่ายค่าทดแทนในการ ใช้ที่ดินให้กับเจ้าของหรือผู้ ครอบครองที่ดินในกรณีที่มีการวาง ท่อน้ำที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ ถึง ๘๐ เซนติเมตร ผ่านที่ดินเพื่อ ประโยชน์ในการผลิต การส่ง การ จำหน่ายน้ำประปา ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑	มาตรา ๓๐ (หลักความเสมอภาค)	๑๓/๒๕๕๖ (มติ ๖ ต่อ ๒)
๑๔)-๑๕) พระราชบัญญัติปฎิ พ.ศ. ๒๕๑๘	มาตรา ๗๒/๕ เฉพาะในส่วนที่ สันนิษฐานให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องรับ	มาตรา ๓๔ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้	๑๙-๒๐/๒๕๕๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

๖

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	โทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิด นั้น ๆ ด้วย โดยไม่ปรากฏว่ามีการ กระทำหรือเจตนาประการใดอัน เกี่ยวกับการกระทำความผิดของ นิติบุคคลนั้น เป็นบทบัญญัติที่ ขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ วรรคสอง	ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอติเทพ อุษยะพัฒน์

๗

ตารางที่ ๓ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๑ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๗	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๖) พระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒	มาตรา ๙ (ที่สันนิษฐานความผิดอาญาของ ผู้ต้องหาหรือจำเลยโดยไม่ปรากฏว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำหรือมี เจตนาประการใดอันเกี่ยวกับการ กระทำความผิดนั้น ขัดหรือแย้งต่อ หลักนิติธรรมและขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔)	หลักนิติธรรม และมาตรา ๔ (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๓/๒๕๕๙ (มติ ๘ ต่อ ๑)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุกฤษณ์พัฒน์

๘

ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๑๗ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๗)-๑๘) พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐	มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง เฉพาะใน ส่วนที่ห้ามมิให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้ บังคับแก่คดีที่ยังไม่ถึงที่สุดเป็น บทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และ มาตรา ๒๙ วรรคสอง	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล) และมาตรา ๒๙ วรรคสอง (หลักในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือ จำเลยไม่มีความผิด)	๖-๗/๒๕๖๑ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

หมายเหตุ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า
 “บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาตรา ๑๗ วรรคสอง และมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติด
 ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่
 พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้นำกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ บังคับแก่คดีดังกล่าว
 ต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสอง บัญญัติว่า
 “คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่น
 คำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือไม่ ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐาน
 เพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม บัญญัติว่า
 “การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามปริมาณ ดังต่อไปนี้ ให้
 สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย
 (๑) เด็กซ์โทรโลเซอไรด์ หรือ แอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัมขึ้นไป
 หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนลิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป
 (๒) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป
 หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนลิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป
 (๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นอกจาก (๑) และ (๒) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๗ วรรคสอง บัญญัติว่า
 “การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ไว้ในครอบครองคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยกรัมขึ้นไป
 ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๒๖ วรรคสอง บัญญัติว่า
 “การมียาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือในประเภท ๕ ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบลีโกลกรัมขึ้นไป
 ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

๙

ตารางที่ ๔ : บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (ต่อ)

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๑๙) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙	ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ <u>เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง อันเป็นประเด็นแห่งคดี ที่กำหนดมาตรการลงโทษแก่ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญากรณีไม่พิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน โดยให้ผู้ที่ฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</u>	มาตรา ๓ วรรคสอง (หลักนิติธรรม) มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย)	๒/๒๕๖๒ (มติ ๘ ต่อ ๑)
๒๐) ประมวลกฎหมายอาญา	มาตรา ๓๐๑๑ (หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) หมายเหตุ โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓)	มาตรา ๒๘ (สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย)	๔/๒๕๖๓ (มติ ๕ ต่อ ๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๑๐

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
๒๑) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	มาตรา ๑๒ (๑๑) (เฉพาะที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง)	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๑๓/๒๕๖๓ (มติ ๖ ต่อ ๒)
๒๒) พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔	มาตรา ๕ (อำนาจของคณะกรรมการมาธิการในการออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้) มาตรา ๘ (ขั้นตอนการออกคำสั่งเรียกของกรรมการมาธิการ) มาตรา ๑๓ (ที่กำหนดโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการมาธิการ) (มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๙)	มาตรา ๑๒๙ (อำนาจในการตั้งคณะกรรมการมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา และอำนาจของกรรมการมาธิการ (การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริง) การเรียกเอกสารหรือบุคคลใดมาชี้แจง ในที่ประชุม คณะกรรมการมาธิการ)	๑๗/๒๕๖๓ (เอกฉันท์ มติ ๘ ต่อ ๐)
๒๓) ๒๓.๑) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และ ๒๓.๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การ	๑) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ และ ๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๑/๒๕๕๗ เรื่อง กำหนดให้การ	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (หลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้น	๓๐/๒๕๖๓ - กรณีประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งสองฉบับขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

๑๑

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัวเป็นความผิด ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗	ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัวเป็นความผิด ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (ขัดเฉพาะในส่วนโทษทางอาญา)	พื้นฐานของบุคคล ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีบุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้)	- เฉพาะประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๙/๒๕๕๗ เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ด้วย (มติ ๗ ต่อ ๒) (ขัดเฉพาะในส่วนโทษทางอาญา)
๒๔) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐	มาตรา ๓๔ (การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ตามมาตรา ๓๑ ให้ร้องขอรับภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลา เช่นว่านั้น ให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน)	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๒/๒๕๖๔ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๒๕) ประมวลรัษฎากร	มาตรา ๓๗ ตี (มาตรา ๓๗ ตี บัญญัติว่า วรรคหนึ่ง “ความผิดตามมาตรา ๓๗ มาตรา ๓๗ ทวิ หรือมาตรา ๔๐/๔ ที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร หรือนำส่งภาษีอากร และเป็นความผิดที่เกี่ยวกับจำนวนภาษีอากรที่หลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงตั้งแต่สิบล้านบาทต่อปีภาษีขึ้นไป หรือจำนวนภาษีอากรที่ขอคืนโดยความเท็จ โดยฉ้อโกงหรืออุบาย หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน ตั้งแต่	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล) มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง (สิทธิในทรัพย์สิน)	๘/๒๕๖๔ (มติ ๕ ต่อ ๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๑๓

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑) ให้อนุมัติมาตรา ให้ความเหมาะสมกับประเภทของการกระทำและความหนักเบาตามสภาพแห่งข้อหา ตลอดจนสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน		
๒๘) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙	มาตรา ๔๖ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองในฎีกาของพนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่า เป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีกา รับฎีกา” หมายเหตุ กำหนดค่าบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕)	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง (หลักความเสมอภาค)	๒๒/๒๕๖๕ (มติ ๖ ต่อ ๓)
๒๙) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒	มาตรา ๕๐ (๒๑) บัญญัติว่า “มาตรา ๕๐ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ... (๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้ง ...”	มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๕/๒๕๖๖ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๓๐) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗	มาตรา ๑๒ (๑๑) (เฉพาะที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็น ผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า กระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วย ป่าไม้)	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล)	๔/๒๕๖๗ (เอกฉันท์ มติ ๘ ต่อ ๐)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอติเทพ อูยะพัฒน์

๑๔

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	หมายเหตุ กำหนดค่าบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗) ทั้งนี้ ในส่วนนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมี มติเป็นเสียงข้างมาก (๗ ต่อ ๑)		
๓๑) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดีค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๙	มาตรา ๔๕ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่อัยการสูงสุด หรือพนักงานอัยการซึ่งอัยการ อัยการสูงสุดได้รับมอบหมายลง ลายมือชื่อรับรองในฎีกาของ พนักงานอัยการว่ามีเหตุอันควรที่ ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย ให้ถือว่า เป็นปัญหาสำคัญและให้ศาลฎีกา รับฎีกา” หมายเหตุ กำหนดค่าบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗)	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค)	๗/๒๕๖๗ (มติ ๕ ต่อ ๔)
๓๒) พระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓	มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่ <u>บัญญัติให้คณะกรรมการตุลาการ ศาลยุติธรรมมีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ</u>	มาตรา ๒๖ (หลักการตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคล) มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค) มาตรา ๑๙๓ (หน่วยงานที่ รับผิดชอบงานธุรการ ของแต่ละศาลที่มี ความเป็นอิสระ)	๘/๒๕๖๗ (มติ ๘ ต่อ ๑) - พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่บัญญัติ ให้คณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอติเทพ อุษะพัฒน์

๑๕

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
		มาตรา ๑๙๖ (การบริหารงาน บุคคลเกี่ยวกับ ผู้พิพากษา ศาลยุติธรรมต้องมี ความเป็นอิสระและ ดำเนินการโดย คณะตุลาการ ศาลยุติธรรม)	ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ <u>ขัดหรือแย้งต่อ</u> <u>รัฐธรรมนูญ</u> <u>มาตรา ๒๖</u> <u>มาตรา ๒๗</u> <u>วรรคหนึ่ง</u> <u>และวรรคสาม</u> <u>และมาตรา ๑๙๓</u> (มติ ๗ ต่อ ๒) - พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหาร ราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๒ (๑) เฉพาะส่วนที่บัญญัติ ให้คณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม มีอำนาจดำเนินการ ทางวินัยแก่ผู้นั้นได้ เช่นเดียวกับ ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการ <u>ขัดหรือแย้งต่อ</u> <u>รัฐธรรมนูญ</u> <u>มาตรา ๑๙๖</u>
๓๓) ประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชย์	มาตรา ๑๕๒๓ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “สามีจะเรียก ค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยา ไปในทำนองชู้สาวก็ได้ และภริยา จะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่น ที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่า	มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค)	๑๓/๒๕๖๗ (เอกฉันท์ มติ ๙ ต่อ ๐)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๑๖

ชื่อกฎหมาย	มาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	<p style="text-align: center;"><u>ตนมีความสัมพันธ์กับสามีใน ทำนองชู้สาวก็ได้</u></p> <p>หมายเหตุ กำหนดค่าบังคับให้ คำวินิจฉัยมีผลเมื่อพ้น ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)</p>		

หมายเหตุ

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๒

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ วรรคสอง ความว่า

“ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน ผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

เมื่อคำวินิจฉัยให้เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง อันเป็นประเด็นแห่งคดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งในคำวินิจฉัย ให้เหตุผลที่น่าสนใจ กล่าวคือ

เมื่อพิจารณาประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญาตามความในวรรคสอง อันเป็นประเด็นแห่งคดีนี้ ที่กำหนดมาตรการลงโทษแก่ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญากรณีไม่พิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน โดยให้ผู้ฝ่าฝืนมีความผิดฐานกระทำความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาเพราะต้องการให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมาย อันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐและความสงบสุขของบ้านเมือง ซึ่งเป็นกรณีจำเป็นในขณะที่บ้านเมืองอยู่ในช่วงการรัฐประหาร ดังปรากฏในคำปรารภของประกาศดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในยามที่บ้านเมืองปกติสุข การใช้ชีวิตของปัจเจกบุคคลย่อมแตกต่างกันไปจากสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้การรับรองคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกายตามมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และในคดีอาญาจะบังคับบุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ตามมาตรา ๒๙ วรรคสี่ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้ต้องเป็นไปตามหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรใช้อำนาจรัฐจะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ตามมาตรา ๓ วรรคสอง ด้วย อีกทั้งการกระทำอันฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศดังกล่าวมิใช่เป็นการกระทำอันเป็นการร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนความสงบสุขของบ้านเมืองถึงขนาดต้องบัญญัติให้เป็นความผิดที่มีโทษทางอาญาที่มีระวางโทษจำคุกถึงหกเดือน ตามหลักกษัตริย์ (the principle of harm) ซึ่งใช้เป็นกรอบในการกำหนด

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๑๗

ความคิดที่มีโทษทางอาญา นอกจากนี้ในปัจจุบันพบว่ามีการทางกฎหมายอื่นซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ที่เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นความผิดลหุโทษที่เหมาะสมกับการกระทำฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าว ประกอบกับการบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าตามคำสั่งของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญา แต่การพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นสิทธิพื้นฐานเฉพาะตัวของบุคคลไม่ต่างไปจากการลงลายมือชื่อ ซึ่งแม้จะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วก็ตาม แต่ตราบไต่ที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดย่อมถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิดังกล่าวจึงย่อมได้รับความคุ้มครองแม้กฎหมายจะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ย่อมไม่อาจถือเป็นความผิดทางอาญาในฐานะที่ไม่ยอมพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าได้ รัฐชอบที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบังคับการให้ผู้ต้องหาที่ไม่ยอมปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องเกิดภาวะหรือความรับผิดชอบได้เพียงพอที่จำเป็น และพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น หลักการนี้กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑/๑ ที่บัญญัติว่า หากจำเ็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวน้ำหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติทางแก้ไขโดยการให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่หากได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหานั้น ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลอย่างไม่สมเหตุสมผล ไม่พอเหมาะพอควรตามความจำเป็น และไม่ได้สัดส่วนหรือไม่มีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น ตลอดจนมีมาตรการทางกฎหมายอื่นที่ทดแทนได้อยู่แล้ว จึงขัดต่อหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง แม้ได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้แล้วก็ตาม แต่ก็เป็นการบังคับให้บุคคลต้องตกอยู่ในอำนาจรัฐโดยปราศจากความจำเป็นและเหตุผลอันสมควร เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลให้ต้องยอมกระทำตามจึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง ทั้งยังเป็นการสร้างเงื่อนไขและภาระให้แก่ประชาชนผู้สุจริตที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยไม่จำเป็น ถึงแม้ท้ายที่สุดจะไม่มี ความผิดตามที่ถูกกล่าวหาแล้วก็ตาม และแม้การที่จะบังคับให้ประชาชนผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวนจะเป็นสิ่งที่มิใช่ยากต่อการปฏิบัติก็ตาม แต่อาจเป็นช่องทางให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องตกอยู่ใต้การใช้อำนาจรัฐของเจ้าหน้าที่โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเห็นได้ชัดว่ามีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อความมั่นคงของรัฐ การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองในปัจจุบันแต่อย่างไร ประกอบกับความจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของประชาชนในปัจจุบัน จึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองคุ้มครองไว้เกินกว่าความจำเป็น กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และขัดต่อหลักนิติธรรม อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อชี้แจงน้ำหนักระหว่างหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองและคุ้มครองไว้ โดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายกับประโยชน์ส่วนรวมของรัฐตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้แล้วเห็นว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะความในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญา เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มภาระและจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลโดยเฉพาะสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ได้สัดส่วนหรือไม่มีความสมดุลระหว่างประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนรวมที่จะได้รับ

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุษะพัฒน์

๑๘

เมื่อเปรียบเทียบกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากกฎหมายนั้น รวมทั้งกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักนิติธรรม จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และเมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญดังกล่าววินิจฉัยแล้ว บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสี่ อีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๕ เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับการยุติธรรมทางอาญา ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้เป็นความผิดและโทษทางอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

ดังนั้น คงเหลือแต่หน้าที่ของผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญามีหน้าที่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้า ตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ผู้ว่าคดี หรือพนักงานสอบสวน เท่านั้น ที่ยังคงมีผลบังคับใช้ และในคำวินิจฉัยยังให้เหตุผลด้วยว่า “ในปัจจุบันพบว่ามีการทางกฎหมายอื่นซึ่งให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ อันได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ที่เป็นมาตรการลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร โดยมีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นความผิดลหุโทษที่เหมาะสมกับการกระทำฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานดังกล่าว ประกอบกับการบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของผู้ต้องหาในคดีอาญาที่จะต้องพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าตามคำสั่งของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดในคดีอาญา แต่การพิมพ์ลายนิ้วมือเป็นสิทธิพื้นฐานเฉพาะตัวของบุคคลไม่ต่างไปจากการลงลายมือชื่อ ซึ่งแม้จะเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยแล้วก็ตาม แต่ตราบไต่ที่ยังไม่มีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดย่อมถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ สิทธิดังกล่าวจึงย่อมได้รับความคุ้มครองแม้กฎหมายจะบัญญัติให้เป็นหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม แต่ย่อมไม่อาจถือเป็นความผิดทางอาญาในฐานะที่ไม่ยอมพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้าได้ รัฐชอบที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อบังคับการให้ผู้ต้องหาที่ไม่ยอมปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องเกิดภาวะหรือความรับผิดชอบได้เพียงเท่าที่จำเป็น และพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น หลักการนี้กฎหมายได้บัญญัติรับรองไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๓๑/๑ ที่บัญญัติว่าหากจำเป็นต้องตรวจเก็บตัวอย่างเลือด เนื้อเยื่อ ผิวหนัง เส้นผมหรือขน น้ำลาย ปัสสาวะ อุจจาระ สารคัดหลั่ง สารพันธุกรรมหรือส่วนประกอบของร่างกายจากผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาไม่ยินยอมโดยไม่มีเหตุอันสมควร กฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติทางแก้ไขโดยการให้สันนิษฐานเบื้องต้นว่าข้อเท็จจริงเป็นไปตามผลการตรวจพิสูจน์ที่ได้ตรวจพิสูจน์แล้วจะเป็นผลเสียต่อผู้ต้องหานั้น ซึ่งเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสมอยู่แล้ว”

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อวยยะพัฒน์

๑๙

กรณีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ บัญญัติว่า “มาตรา ๓๐๑ หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูก หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

นอกจากนั้น คำวินิจฉัยในเรื่องนี้ให้ความเห็นว่า โดยที่ประมวลกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลา ๖๐ ปีแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาการทำแท้งเถื่อนในสังคมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของหญิงจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาสังคมจากความไม่พร้อมของหญิงและเด็กที่เกิดมาอีกมากมาย ในขณะที่ปัจจุบันวิทยาการทางการแพทย์ได้พัฒนาขึ้นมากสามารถให้บริการดูแลรักษาอาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์โดยใช้สิทธิในเนื้อตัวร่างกายของหญิงในช่วงเวลาที่เหมาะสมได้อย่างสะดวกปลอดภัยแล้ว ประกอบกับยังไม่ได้มีมาตรการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ที่ครอบคลุมและเหมาะสม ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้ข้อเสนอแนะว่าประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของเรื่องการทำแท้งสมควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว

ทั้งนี้ ได้วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ แต่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ โดยกำหนดค่าบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้มีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔ ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๗๗ และสมควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของเรื่องการทำแท้งเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

หมายเหตุ ในเรื่องนี้พบว่า

๑) หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ ที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่ากระทำการอันเป็นละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ได้แก่ เจ้าพนักงานตำรวจ

๒) กระทำการอันเป็นละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง ได้แก่ การบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ และมาตรา ๓๐๕

๓) ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๘ ว่า เป็นกรณีของ “การกระทำ” อันเป็นการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘

๔) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๓ มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย (ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ และจะครบกำหนดประมาณภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาตามมติคณะรัฐมนตรี จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดฐานทำแท้ง) โดยในเบื้องต้นได้เชิญผู้แทนจากทั้งภาครัฐ และภาคประชาสังคม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์และกฎหมายอาญามาร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นประกอบการพิจารณาขอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ที่บัญญัติให้ก่อนการตรากฎหมายทุกลบ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้ง

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยยะพัฒน์

๒๐

เปิดเผยการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชนและนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน¹

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน (ตามหนังสือที่ นร ๐๕๐๓/๔๐๗๐๐ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๓)² และสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุในระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๓ ในวาระเรื่องด่วน ลำดับที่ ๑๔³

มีข้อสังเกตว่า ด้วยศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๓ ในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ และให้มีผลเมื่อครบกำหนด ๓๖๐ วัน คือ ประมวลกฎหมายอาญาในฉบับที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ดังนั้น หากรัฐสภาไม่มีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาให้แล้วเสร็จ และมีผลภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ก็ย่อมมีผลทำให้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง

แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔⁴ มีผลบังคับใช้แล้วในวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ รายละเอียดตามภาพข้างล่าง

¹ <http://www.krisdika.go.th/detail-law-draft-under-consideration-by-the-office-of-the-council-of-state?billCode=242> (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓)

² [http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=732710&file=\(14\)+%E0%B8%9B.%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8D%E0%B8%B2+\(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1\).pdf&download=1](http://edoc.parliament.go.th/getfile.aspx?id=732710&file=(14)+%E0%B8%9B.%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8D%E0%B8%B2+(%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%A1).pdf&download=1) (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓)

³ https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=75025&filename=index (สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓)

⁴ http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/010/T_0001.PDF (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๒๑

สรุปรวมคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่า
ร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
จำนวน ๕ คำวินิจฉัย ซึ่งปรากฏในรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ
 โดยแบ่งเป็น ๒ ตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๕ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๒ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
๑) ร่างพระราชบัญญัติการผลิต ผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ.	ร่างมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืน มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง หรือ วรรคสอง มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ หรือ มาตรา ๑๗ ให้ศาลสั่งริบเครื่องจักร นั้น” หมายเหตุ ในตอนท้ายของคำวินิจฉัย ได้วินิจฉัยเพิ่มเติมด้วยว่า “สำหรับประเด็นที่ว่า ร่างมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง ที่มี ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ นี้เป็นสาระสำคัญ อันเป็นผลให้ ร่างพระราชบัญญัติการผลิต ผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. เป็นอันตกไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคสาม หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้าง มาก วินิจฉัยว่า มาตรา ๓๘ วรรค หนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติการ ผลิตผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. ที่มีข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญนี้ไม่เป็นสาระสำคัญของ ร่างพระราชบัญญัติ จึงไม่เป็นผลให้	มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ) มาตรา ๓๒ (บุคคลจะไม่ต้องรับ โทษอาญา เว้นแต่จะ ได้กระทำการอัน กฎหมายที่ใช้อยู่ใน เวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ บุคคลนั้นจะหนัก กว่าโทษที่กำหนดไว้ ในกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำ ความผิดมิได้) มาตรา ๔๘ (สิทธิของบุคคลใน ทรัพย์สิน)	๓๐/๒๕๔๘ (มติ ๙ ต่อ ๖)

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
	<p>ร่างพระราชบัญญัติ การผลิต ผลิตภัณฑ์ซีดี พ.ศ. เป็นอันตก ไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคสาม แต่เป็นอันตกไปตาม มาตรา ๒๖๒ วรรคสี่ และเมื่อ วินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง เป็นอัน ตกไปแล้ว ข้อความตาม ร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาตรา ๓๘ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “เครื่องจักร ที่ศาลสั่งริบ ให้นำไปใช้ประโยชน์ ในทางราชการ หรือจำหน่ายให้แก่ ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ หรือ ทำลาย ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด” เป็นข้อความที่เชื่อมโยง ให้ดำเนินการต่อเครื่องจักรที่ศาลสั่ง ริบตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง อันมี ผลให้ข้อความตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง ต้องตกไปด้วย”</p>		
<p>๒) ร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>	<p>ร่างมาตรา ๔๖/๑ “ห้ามมิให้ผู้ใดชุมนุมกันใน เขตทางหลวงในลักษณะที่เป็นการ กีดขวางการจราจร หรืออาจเป็น อันตรายหรือเสียหายแก่ยานพาหนะ หรือผู้ใช้ทางหลวง เว้นแต่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการ ทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย จากผู้อำนวยการทางหลวง หรือ เป็นการเดินแถว ขบวนแห่ หรือ ชุมนุมกันตาม ประเพณี หรือ วัฒนธรรม หรือเป็นกิจกรรมเพื่อ ประโยชน์สาธารณะหรืออยู่ในเขตที่ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องขออนุญาต ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด การขออนุญาตและการ อนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์</p>	<p>มาตรา ๒๙ (หลักการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพ) มาตรา ๔๔ (เสรีภาพของบุคคล ในการชุมนุมโดย สงบและปราศจาก อาวุธ)</p>	<p>๑๑/๒๕๕๙ (มติ ๘ ต่อ ๔)</p>

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๓

ชื่อกฎหมาย	ร่างมาตราของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัยที่ (มติ)
	<p>และวิธีการที่กำหนดใน กฎกระทรวง”</p> <p>หมายเหตุ ในตอนท้ายของคำวินิจฉัย ได้วินิจฉัยเพิ่มเติมด้วยว่า “ข้อความในมาตรา ๓๐ ที่บัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๗๓/๑ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษเฉพาะ ข้อความ “มาตรา ๔๖/๑” ใน มาตรา ๗๓/๑ ซึ่งเชื่อมโยงกับ มาตรา ๒๐ ที่บัญญัติให้เพิ่ม ความเป็นมาตรา ๔๖/๑ เป็นอันตกไป ด้วย”</p>		

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อูยะพัฒน์

๒๔

ตารางที่ ๖ : ร่างกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 จำนวน ๓ คำวินิจฉัย

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ข้อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
<p>๓) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ...) พ.ศ.</p>	<p>ร่างมาตรา ๖๔</p> <p>“ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๑๑ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการกำหนดอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ให้กับข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ โดยให้มีการจัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการสำนักงาน ป.ป.ช. ตามพื้นความรู้ ประสบการณ์ ภาระหน้าที่ ตามคุณภาพงานและการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม</p> <p>สำหรับตำแหน่งข้าราชการในสาขากระบวนการยุติธรรมในแต่ละชั้นตำแหน่งให้จัดทำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งโดยมีอัตราไม่สูงกว่าบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยให้มีผลใช้บังคับได้</p> <p>ในส่วน ของตำแหน่งข้าราชการประเภทอื่น ให้นำบัญชีอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย</p>	<p>มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม (หลักความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)</p>	<p>๑/๒๕๕๔</p> <p>(มติ ๕ ต่อ ๔)</p>

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๕/๒๕๖๗ (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗)
 คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเฉพาะที่วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 และกรณีร่างกฎหมายซึ่งมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
 รวบรวมโดยนายอดิเทพ อุยยะพัฒน์

๒๕

ชื่อกฎหมาย	มาตรา/ชื่อ ของกฎหมาย	รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐	คำวินิจฉัย (มติ)
	ระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้ บังคับโดยอนุโลม บัญชีเงินเดือน ตามวรรค สองและวรรคสามให้นำมาคำนวณ บำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ การจ่ายเงินเดือนและเงิน ประจำตำแหน่ง ให้แก่ข้าราชการ สำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยการนั้น”		
๔) - ๕) ร่างพระราชบัญญัติให้ อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อ การพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ.	เนื้อหาในกฎหมายทั้งฉบับ โดยมี การอธิบายในคำวินิจฉัย ดังนี้ -ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจ กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง ของประเทศ พ.ศ. อนุญาตให้ จ่ายเงินแผ่นดินโดยไม่ได้กระทำ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วย งบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่า ด้วยวิธีการงบประมาณ กฎหมาย เกี่ยวด้วยการโอนงบประมาณ หรือกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง อีกทั้งมิใช่กรณีจำเป็นเร่งด่วน ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง -การใช้จ่ายเงินกู้ตามร่าง พระราชบัญญัติให้อำนาจ กระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. ไม่ได้ดำเนินการตามกรอบ วินัยการเงินการคลังตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๘ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง	มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง (หลักเกณฑ์การ จ่ายเงินแผ่นดิน) มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง (หลักเกณฑ์เกี่ยวกับ กรอบวินัยการเงิน การคลัง)	๓ - ๔/๒๕๕๗ เฉพาะในประเด็นว่า ร่างพระราชบัญญัติ ให้อำนาจกระทรวงการคลัง กู้เงินเพื่อการพัฒนา โครงการสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมขนส่ง ของประเทศ พ.ศ. มีข้อความ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๙ วรรคหนึ่ง และ มาตรา ๑๗๐ วรรคสอง หรือไม่ (มติ ๙ ต่อ ๐)